

Lucretius *De rerum natura*

1. 1.1-25 *Invocation to Venus*

Aeneadum genetrix, hominum divomque voluptas,
alma Venus, caeli subter labentia signa
quae mare navigerum, quae terras frugiferentis
concelebras, per te quoniam genus omne animantum
concipitur visitque exortum lumina solis: 5
te, dea, te fugiunt venti, te nubila caeli
adventumque tuum, tibi suavis daedala tellus
summittit flores, tibi rident aequora ponti
placatumque nitet diffuso lumine caelum.
nam simul ac species patefactast verna diei 10
et reserata viget genitabilis aura favoni,
aeriae primum volucris te, diva, tuumque
significant initum percussae corda tua vi.
inde ferae pecudes persultant pabula laeta 15
et rapidos tranant amnis: ita capta lepore 14
te sequitur cupide quo quamque inducere pergis. 16
denique per maria ac montis fluviosque rapacis
frondiferasque domos avium camposque virentis
omnibus incutiens blandum per pectora amorem
efficis ut cupide generatim saecla propagent. 20
quae quoniam rerum naturam sola gubernas
nec sine te quicquam dias in luminis oras
exoritur neque fit laetum neque amabile quicquam,
te sociam studeo scribendis versibus esse,
quos ego de rerum natura pangere conor 25

2. 1.62-79 *Religion overthrown by Philosophy*

Humana ante oculos foede cum vita iaceret	62
in terris oppressa gravi sub religione,	
quae caput a caeli regionibus ostendebat	
horribili super aspectu mortalibus instans,	65
primum Graius homo mortalis tollere contra	
est oculos ausus primusque obsistere contra;	
quem neque fama deum nec fulmina nec minitanti	
murmure compressit caelum, sed eo magis acrem	
inritat animi virtutem, effringere ut arcta	70
naturae primus portarum claustra cupiret.	
ergo vivida vis animi pervicit et extra	
processit longe flammantia moenia mundi	
atque omne immensum peragravit mente animoque,	
unde refert nobis victor quid possit oriri,	75
quid nequeat, finita potestas denique cuique	
qua nam sit ratione atque alte terminus haerens.	
quare religio pedibus subiecta vicissim	
opteritur, nos exaequat victoria caelo.	79

3. 1.80-101 *Iphigenia at Aulis*

Illud in his rebus vereor, ne forte rearis impia te rationis inire elementa viamque indugredi sceleris. quod contra saepius illa religio peperit scelerosa atque impia facta. Aulide quo pacto Triviai virginis aram Iphianassai turparunt sanguine foede	80 85
ductores Danaum delecti, prima virorum. cui simul infula virgineos circum data comptus ex utraque pari malarum parte profusast, et maestum simul ante aras adstare parentem sensit et hunc propter ferrum celare ministros aspectuque suo lacrimas effundere civis, muta metu terram genibus summissa petebat. nec miserae prodesse in tali tempore quibat, quod patrio princeps donarat nomine regem;	90 95
nam sublata virum manibus tremibundaque ad aras deductast, non ut sollemni more sacrorum perfecto posset claro comitari Hymenaeo, sed casta incestu nubendi tempore in ipso hostia concideret mactatu maesta parentis, exitus ut classi felix faustusque daretur. tantum religio potuit suadere malorum.	100 101

4. 1.146-166 *Nothing can be created out of nothing*

hunc igitur terrorem animi tenebrasque necessest	146
non radii solis neque lucida tela diei	
discutiant, sed naturae species ratioque.	
Principium cuius hinc nobis exordia sumet,	
nullam rem e nihilo gigni divinitus umquam.	150
quippe ita formido mortalis continet omnis,	
quod multa in terris fieri caeloque tuentur,	
quorum operum causas nulla ratione videre	
possunt ac fieri divino numine rentur.	
quas ob res ubi viderimus nil posse creari	156
de nihilo, tum quod sequimur iam rectius inde	157
perspiciemus, et unde queat res quaeque creari	158
et quo quaeque modo fiant opera sine divom.	155
Nam si de nihilo fierent, ex omnibus rebus	159
omne genus nasci posset, nil semine egeret.	160
e mare primum homines, e terra posset oriri	
squamigerum genus et volucres erumpere caelo;	
armenta atque aliae pecudes, genus omne ferarum,	
incerto partu culta ac deserta tenerent.	
nec fructus idem arboribus constare solerent,	165
sed mutarentur, ferre omnes omnia possent.	166

5. 1.921-950 *The poem's purpose*

Nunc age, quod superest, cognosce et clarius audi.	921
nec me animi fallit quam sint obscura; sed acri percussit thyrso laudis spes magna meum cor et simul incussit suavem mi in pectus amorem	
Musarum, quo nunc instinctus mente vigenti	925
avia Pieridum peragro loca nullius ante trita solo. iuvat integros accedere fontis atque haurire iuvatque novos decerpere flores insignemque meo capiti petere inde coronam, unde prius nulli velarint tempora Musae;	930
primum quod magnis doceo de rebus et artis religionum animum nodis exsolvere pergo, deinde quod obscura de re tam lucida pango carmina musaeo contingens cuncta lepore.	
id quoque enim non ab nulla ratione videtur;	935
sed vel uti pueris absinthia taetra medentes cum dare conantur, prius oras pocula circum contingunt mellis dulci flavoque liquore, ut puerorum aetas improvida ludificetur labrorum tenuis, interea perpetet amarum	940
absinthii laticem deceptaque non capiat, sed potius tali facto recreata valescat, sic ego nunc, quoniam haec ratio plerumque videtur tristior esse quibus non est tractata, retroque volgus abhorret ab hac, volui tibi suaviloquenti	945
carmine Pierio rationem exponere nostram et quasi musaeo dulci contingere melle, si tibi forte animum tali ratione tenere versibus in nostris possem, dum perspicis omnem naturam rerum, qua constet compta figura.	950

6. 2.1-33 *The blessedness of Epicurean philosophy*

Suave, mari magno turbantibus aequora ventis e terra magnum alterius spectare laborem; non quia vexari quemquamst iucunda voluptas, sed quibus ipse malis careas quia cernere suavest. suave etiam belli certamina magna tueri per campos instructa tua sine parte pericli; sed nihil dulcius est, bene quam munita tenere edita doctrina sapientum templa serena, despicere unde queas alios passimque videre errare atque viam palantis quaerere vitae, certare ingenio, contendere nobilitate, noctes atque dies niti praestante labore ad summas emergere opes rerumque potiri. o miseras hominum mentes, o pectora caeca! qualibus in tenebris vitae quantisque periclis degitur hoc aevi quodcumquest! nonne videre nihil aliud sibi naturam latrare, nisi ut qui corpore seiunctus dolor absit, mente fruatur iucundo sensu cura semota metuque? ergo corpoream ad naturam pauca videmus esse opus omnino: quae demant cumque dolorem, delicias quoque uti multas substernere possint gratius inter dum, neque natura ipsa requirit, si non aurea sunt iuvenum simulacra per aedes lampadas igniferas manibus retinentia dextris, lumina nocturnis epulis ut suppeditentur, nec domus argento fulget auroque renidet nec citharae reboant laqueata aurataque templa, cum tamen inter se prostrati in gramine molli propter aquae rivum sub ramis arboris altae non magnis opibus iucunde corpora curant, praesertim cum tempestas adridet et anni tempora conspergunt viridantis floribus herbas.	1 6 5 7 10 15 20 25 30 33
--	--

7. 2.80-99 *The dance of the atoms*

Si cessare putas rerum primordia posse cessandoque novos rerum progignere motus, avius a vera longe ratione vagaris. nam quoniam per inane vagantur, cuncta necessest aut gravitate sua ferri primordia rerum	80
aut ictu forte alterius. nam <cum> cita saepe obvia conflixere, fit ut diversa repente dissiliant; neque enim mirum, durissima quae sint ponderibus solidis neque quicquam a tergibus obstet. et quo iactari magis omnia materiai	85
corpora pervideas, reminiscere totius imum nil esse in summa, neque habere ubi corpora prima consistent, quoniam spatium sine fine modoquest inmensumque patere in cunctas undique partis pluribus ostendi et certa ratione probatumst.	90
quod quoniam constat, ni mirum nulla quies est reddita corporibus primis per inane profundum, sed magis adsiduo varioque exercita motu partim intervallis magnis confulta resultant, pars etiam brevibus spatiis vexantur ab ictu.	95 99

8. 2.216-224 *The swerve of the atoms*

Illud in his quoque te rebus cognoscere avemus,	216
corpora cum deorsum rectum per inane feruntur	
ponderibus propriis, incerto tempore ferme	
incertisque locis spatio depellere paulum,	
tantum quod momen mutatum dicere possis.	220
quod nisi declinare solerent, omnia deorsum	
imbris uti guttae caderent per inane profundum	
nec foret offensus natus nec plaga creata	
principiis; ita nihil umquam natura creasset.	224

9. 2.581-599 *Nature's variety springs from atomic variety*

Illud in his obsignatum quoque rebus habere convenit et memori mandatum mente tenere, nil esse, in promptu quorum natura videtur, quod genere ex uno consistat principiorum, nec quicquam quod non permixto semine constet. et quod cumque magis vis multas possidet in se atque potestates, ita plurima principiorum in sese genera ac varias docet esse figuras.	581 585
Principio tellus habet in se corpora prima, unde mare immensum volventes frigora fontes adsidue renovent, habet ignes unde oriantur; nam multis succensa locis ardent sola terrae, ex imis vero furit ignibus impetus Aetnae. tum porro nitidas fruges arbustaque laeta gentibus humanis habet unde extollere possit, unde etiam fluvios frondes et pabula laeta montivago generi possit praebere ferarum. quare magna deum mater materque ferarum et nostri genetrix haec dicta est corporis una.	590 595 599

10. 2.646-660 *The truth about the gods and nature*

omnis enim per se divom natura necessest 646
immortali aevo summa cum pace fruatur
semota ab nostris rebus seiunctaque longe;
nam privata dolore omni, privata periclis,
ipsa suis pollens opibus, nihil indiga nostri, 650
nec bene promeritis capitur neque tangitur ira.
terra quidem vero caret omni tempore sensu,
et quia multarum potitur primordia rerum,
multa modis multis effert in lumina solis.
hic siquis mare Neptunum Cereremque vocare 655
constituet fruges et Bacchi nomine abuti
mavolt quam laticis proprium proferre vocamen,
concedamus ut hic terrarum dictitet orbem
esse deum matrem, dum vera re tamen ipse 659
religione animum turpi contingere parcat. 680

11. 3.1-30 *In praise of Epicurus*

E tenebris tantis tam clarum extollere lumen 1
qui primus potuisti inlustrans commoda vitae,
te sequor, o Graiae gentis decus, inque tuis nunc
ficta pedum pono pressis vestigia signis,
non ita certandi cupidus quam propter amorem 5
quod te imitari aveo; quid enim contendat hirundo
cycnis, aut quid nam tremulis facere artibus haedi
consimile in cursu possint et fortis equi vis?
tu, pater, es rerum inventor, tu patria nobis
suppeditas praecepta, tuisque ex, inclute, chartis, 10
floriferis ut apes in saltibus omnia libant,
omnia nos itidem depascimur aurea dicta,
aurea, perpetua semper dignissima vita.
nam simul ac ratio tua coepit vociferari
naturam rerum divina mente coorta 15
diffugiunt animi terrores, moenia mundi
discedunt. totum video per inane geri res.
apparet divum numen sedesque quietae,
quas neque concutiunt venti nec nubila nimbis
aspergunt neque nix acri concreta pruina 20
cana cadens violat semper[que] innubilus aether
integit et large diffuso lumine ridet:
omnia suppeditat porro natura neque ulla
res animi pacem delibat tempore in ullo.
at contra nusquam apparent Acherusia templa, 25
nec tellus obstat quin omnia dispiciantur,
sub pedibus quae cumque infra per inane geruntur.
his ibi me rebus quaedam divina voluptas
percipit atque horror, quod sic natura tua vi
tam manifesta patens ex omni parte relecta est. 30